

Necip Fazıl Tekirdağ'da

NECİP FAZIL TEKİRDAĞ'DA

İsmail KILLIOĞLU

Necip Fazıl Tekirdağ'da

Kendi ifadesiyle; "Rüzgâr öyle esti, öyle esti ki, / Her şey uçup gitti, kaldı Yaradan. / Ayna düştü, hayal, perdelerdeki / Bir akisçik gibi çıktı aradan./ (...) Seni çağıran var, ta maveradan!" (Ta Maveradan, 1958) çağrısının gerçekleşmesinden 13 yıl sonra, Ustad Necip Fazıl'ı Tekirdağ'da yâd etme fırsatı düştü.

Tekirdağ EGİTİM-BİR'in gayretli, edepli ve muhabbetli başkanı edebiyat öğretmeni Fuat Asim Arvas, üstadı yâd etmeye çağırdı bizleri, 24 Mayıs Cuma günü akşamında Halk Eğitim Merkezi'nde düzenlenen panele Prof. Dr. H. Bekir Karlığa, Prof. Dr. Necip Taylan, yazar Zubeyr Yetik, Bahçelievler eski belediye başkanı Muzaffer Doğan ile bazı dinleyiciler katıldık. Salonu dolduran dinleyicilerin gençlerden oluşması geleceği kucaklayan bir umudu işaret eder gibiydi.

Bizde alışılmış (ne yazık ki!) anma törenlerinin adeta basmakalıp ifadeleri asan bir yaklaşım ortaya çıktığı için, kendi payıma istifade ettim, mutlu oldum. Necip Fazıl üzerine örtülen ya da örtülmek istenen o bildik duygusal lehte ve aleyhte tutum yoktu bir kere. O, yüzyılımızın Anadolu coğrafyasında uç veren ve kökleşen İslami düşünce geleneğinin M. Akif, Said Nursi boyutunun üçüncü şahsiyetiydi. Akif ve Necip Fazıl sanat-düşünce kökleşmesini farklı tellerde, ama aynı ilke ve iman temelinde çığırırken, Said Nursi iman ve ahlak alanında kolağan etti.

Meselemiz, davamız kültür ve medeniyette, o da eğitimde odaklandığına göre, iste bu noktada durup değerlendirme yapma, yapılanı gözden geçirme, yapılacak olanı belirleme şart olmaktadır. Panelde bu yaklaşım sozkonusuydu.

M. Doğan, hayati ve sanatını anlatmaya çalışırken, Necip Fazıl'ın kültür ve medeniyet mücadelesinde oluşan şahsiyetini yakalamaya çalıştı.

Onun kültür ve medeniyet mücadelesinde dayandığı temel ayrımlardan biri olan Doğu ve Bati belirleyicilerini Prof. Taylan, felsefenin külli bakış açısından ortaya koydu. Gerçekten Necip Fazıl'da Doğu, yapılan kapsamlı tahliller sonunda İslam'a eklenir. Kuskusuz bu ekleme keyfi olmaktan uzak, tam anlamıyla akıl süzgecinden geçirilmiş bir ameliyeye dayanır. Batı da yle. Taylan'ın ifadesiyle "Bati, İslam'a (Doğu'ya) göre kendini belirlemektedir." "İdeolocya rgs"nde Doğu ve Bati'nin akıl temelinde yapılan tahlilleri bunu gösterir. Ve bu genel bakış erevesi içinde bir dünya görüsü sunar.

Prof. Karlığa, bir İslam düşüncesi uzmanı ve sağlam yargılara ulaşmış bir bilim adamı kimliğiyle Necip Fazıl'ın ağdaş İslam düşüncesi açısından değerlendirmesini yaptı. Aslolan da Necip Fazıl'ın bu türden değerlendirme çalışmalarına konu edilmesidir. Karlığa'ya göre 19. yy. sorunları ağdaş dünyanın istemleri ve İslam'ın ilkeleri ölçeğinde tahlil eden Tunuslu Hayreddin Pasa, Ahmet Cevdet Pasa ve Prens Said Halim Paşa'lar olmuştur. 20. yy.da M. Akif, Said Nursi ve Necip Fazıl'dır.

Zubeyr Yetik, Necip Fazıl'ın mücadelesini ve bu mücadelenin fikri farklılık ve yeniliğini nefis tespitleriyle, ama kısaca ortaya koydu. Kısacası çok bildiğimizi sandığımız Necip Fazıl'ın üstündeki sis perdesini araladığımız ölçüde İslam düşünce geleneğinin geldiği noktayı tespit etmemiz mümkün olabilir. Bu tespitleri yapamadığımız surece meseleleri ne kavrayabilir, ne de çözümü için öneriler sunabiliriz.

(ZAMAN-Arşiv)

Necip Fazıl Kısakürek Şiirlerinde Allah, İnsan ve Tasavvuf Psikolojisi

NECİP FAZIL KISAKÜREK ŞİİRLERİNDE ALLAH, İNSAN VE TASAVVUF
PSİKOLOJİSİ

*Garip Demirel'in özel izniyle yayınlanan bu çalışmayı Word
formatında görüntülemek için [Buraya Tıklayınız](#)*

Necip Fâzıl Kısakürek

NECİP FÂZIL KISAKÜREK

Ömer ÖZTÜRKMEN

O bir dehâydı.. Bizim gençliğimiz onun gür sesiyle uyandı,
onun şiirleriyle beslendi, onun estetiğiyle yaşadı..

Bir başka insandı o, ufkumuzu açan..

Kültür ve düşünce yapımızda Tanzimatla başlayan yozlaşmanın ve
kendi köklerine yabancılaştırmanın çarkını, yüreğinden kalemine
kan çekerek durduran ve bir muşamba dekor boşluğunda hapsolmuş
insanımıza kendi kimliğini yeniden hatırlatan gerçek bir
dehâydı rahmetli Necip Fazıl Kısakürek..

Türlü entrikalarla, çeşitli oyunbazlıklarla kilitlendiğimiz bu
eğreti dünyada bir mâverâ kapısı aralamıştı bize..

Onyedinci ölüm yıldönümünde onu rahmetle anarken onun Türk
şiirine olduğu kadar, belki de daha fazla, fikir hayatımıza ve
metafizik ürpertilerle dokuduğu estetik dünyamıza derin
etkileri olduğunu minnetle hatırlamamak mümkün değil..

Öyle ki, 1930'lardan beri akıp gelen Türk şiiri İkinci Yeniler

de dahil, hâlâ onun etkisiyle, onun nefesiyle sürüp gidiyor..
Metafizik ürpertiler ve rûhî tırmanışlarla hakikatı, mutlak hakikatı arayan bir şairdi o.. Med ve cezirler şairi.. “Şiir en büyük tecrid işidir” diyordu, öyle bir tecrid ki “yokluk bile yok orada”

Çile şiiri şüphesiz en büyük eseri.. Dünya nimetlerinin sel gibi aktığı bir ortamı elinin tersiyle iten ve bütün ruhuyla kendisini ötelere ötesindeki sonsuzluğa bırakmıştı..

Öteler, öteler gayemin malı.
Mesafe ekinim, zaman madenim
Gökte saman yolu benim olmalı
Dipsizlik gölünde inciler benim.

Herkesin sustuğu, sindiği bir dönemde yumruğunu masaya vurarak İslam'ı gündeme getiren oydu..

İslam davasına düştüğü andan itibaren gençliğinde ona övgüler yağdıran kalemler zehir saçmaya başlamışlardı.. “Tek mısraı bütün Türk edebiyatına bedeldir” diyen Falih Rıfkı ona karşı âdetâ savaş açmıştı..

O ise, herşeye boş veriyor, söylenenleri ve yazılanları kaale almıyordu.. Dünya ile ilgili herşeyi ikinci plana atmıştı.. Gözü samanyolunda, ruhu mâverada yaşayan bir insandı artık..

Kaçır beni âhenk al beni birlik
Artık barınamam gölge varlıkta
Ver cüceye onun olsun şairlik
Benim gözüm büyük sanatkârlıkta

Şiir anlayışına gelince onu kendi ağzından anlatalım:

“Şiir derin bir çiledir.. Acemiliğin ve kolaylığın değil, hatta ustalık ve çetinliğin de ötesinde geçme cehdini yaşatmaktır.. Üstün bir nizâmın sırrına ermeyenler onu başaramazlar..

Metafizik ürperti, yakıcı hayal, kuşatıcı hassasiyet ve çilekeş tecrid, şiirin doğurucu unsurlarıdır..

Bizce şiir mutlak hakikatı arama işidir.. Eşya ve hadiselerin bütün mantık yasaklarına rağmen, en mahrem, en mahcup, en

nazik ve en hassas nahiyesini tutarak ve nisbetlerini bularak mutlak hakikatı arama işi..

Mutlak hakikat Allah'tır. Şiir, Allah'ı sır ve güzellik yolunda arama işidir..

Şiirde başlıca iki mühim unsur vardır: His ve fikir.. Şiir düşüncenin duygulaşması, duygunun düşünceleşmesi şeklinde bu iki unsurdan her birinin öbürünü kendi nefesine irca etmek isteyişindeki mesut med ve cezirden doğar..

Üstün sanatkâr, sabit kalıp ve şekil bağıllığı içinde her an, her mısra ve kelimedede eski şekli ve kalıbını yenileyebilendir..

Necip Fazıl Kısakürek

NECİP FAZIL KISAKÜREK

Hüdavendigâr ONUR

Şair ve yazar.Büyük İslam Alimi Seyyid Abdülhakim Arvasi'nin talebelerindedir.

26 Mayıs 1904 yılında İstanbul Çemberlitaş'ta bir konakta dünyaya geldi.Dedesi Cinayet Mahkemesi İstinaf Reisi Maraşlı Kısakürekzade M.Hilimi Efendi,babası Abdülbaki Fazıl Bey, Annesi Mediha Hanımdır.

Dedesi 1912 yılında sekiz yaşındayken Necip Fazıl'ı Gedikpaşa'da bir Fransız mektebine gönderir.Buraya alışamayınca aynı semtte bulunan Amerikan Koleji'ne yazdırırlar.Buradan da usanınca sırasıyla Büyükdere'de Emin Efendi'nin Mahalle Mektebi,İstanbul'da Büyük Reşit Paşa numune mektebi, Vanköyü'nda Rehbet-i ittihat ilk dolaştığı mekteplerdir.

Necip Fazıl'ın dedesi Mehmet Hilmi Efendi, Halep Valisi Saim Paşa'nın kızı Zafer Hanım'la evlidir. Dedesinin babası Ahmet Necip.Maraşlı Kısakürekzadelerin asılları Dulkadiroğulları'na uzanıyor.Üstadın büyükbabası,bu tek erkek torununa kendi babasının adı olan Ahmet Necip ismini verir.Konaktaki dokuz torun içinde en sevdiği Ahmet Necip'dir.Dört-beş yaşlarında okuyup yazabilmekte, günlük gazetelerin dilini anlayabilmektir.

Necip Fazıl,Heybeliada Numune Mektebini bitirdikten sonra Bahriye Mektebi imtihanlarını kazanır.Birinci Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru bu okulun talebeleri arasına girer.Bu arada ona ilk dini telkini veren dedesi olur.Bahriye Mektebi'ndeki hocaları Yahya Kemal'den tarih,İbrahim Aşki Bey'den tasavvufi edebiyat zevkini alır.Nazım Hikmet,Nizamettin Nazif ve Fahri Korutürk'le Bahriye Mektebi'nde arkadaş olur.Burada şiir yazmaya başlar.

1921 yılında Bahriye Mektebi'nin son sınıfından ayrılarak Darülfünun Felsefe şubesine kaydolur.Babası bu sırada vefat eder.1922'de Ahmet Kutsi Tecer ve Ahmet Hamdi Tanpınar'la Darülfünun'da arkadaş olur.Peyami Safa ile Beylerbeyi'ne taşınınca tanışma imkanı bulur.1925 yılında Maarif Vekaleti'nin açtığı imtihanı kazanıp Paris'e gider.Okula devam etmediği için Avrupada tahsil hakkını kaybedip memlekete döner.Vapur' da muhabirliğe başlar ve ilk şiir kitabı olan"Örümcek Ağı"nı bastırır.

1926'da çeşitli bankalarda çalışır.Peyami Safa idaresindeki Cumhuriyet Gazetesi edebiyat dergisi sayfalarında yazı ve hikayeleri yayınlanmaya başlar.Bohem hayatını herkesi şaşırtacak derecede yaşamaya başlar ve bu yaşantısını yazılarında belli eder.1932 yılında şiirlerini "Ben ve Ötesi" adı ile yayınlar.

1934 yılında Seyyid Abdülhakim Arvasi Hazretleri ile tanışır.Nakşi tarikatına girer.Hayat görüşünü şeyhinin sohbetlerine göre baştan aşağıya yeniler.Necip Fazıl, büyük

veli ile tanışmasını,

“Tam otuz yıl saatim işlemiş,ben durmuşum;

Gökyüzünden habersiz uçurtma uçurmuşum”

beyti ile anlatır.

1934 yılında, oturduğu Beylerbeyi'ne giden vapurda,Abdülhakim Arvasi'nin müritlerinden birisiyle karşılaşır.0 zat Necip Fazıl'a,efendi hazretlerinin Beyoğlu'nda Ağacami'i'nde Cuma günleri ders verdiğini duyurur.Şu öğüdünü vermektense geri kalmaz:“Orada dinleyecekleriniz halk için,nâs için söylenene sözler...Siz o sözlerin içine girmeye ve ötesindeki hikmete ulaşmaya bakın!”

Gider birkaç cuma sonra,Beyoğlu Ağa Camiine... Yanında da ressam arkadaşı Abidin Dino.

Cuma... Efendi hazretlerini dinliyorlar.Namazdan sonra yanına yaklaşıp elini öpmek istiyorlar.Efendi hazretleri bir müddet onlara baktıktan sonra şöyle diyorlar:

“-Biz Eyüp Sultan'da oturuyoruz.Ne zaman isterseniz buyurun”

Artık üstad, efendi hazretlerine gidiş gelişlerini sıklaştırır.Efendi hazretleri sorar üstada:“Siz tasavvuftan bir şeyler biliyor musunuz? Okuduğunuz kitap falan oldu mu?” Bahriye Mektebi'nde okuduklarını söyler .Efendi hazretlerinin cevabı:“Bu iş kitapla olmaz.Akılla da varılmaz.Hiç yemeğin lezzeti çatal bıçakla aranıp bulunabilir mi?”

Necip Fazıl'ın dünyası alt-üst olmuştur.Bu hali Çile adlı şiirinde şöyle dile getirir:

“Ve uçtu,tepemden birden bire dam

Gök devrildi künde üstüne künde...”

***

“Sanki burnum değdi burnuna yok’un

Kustum öz ağzımdan kafatasımı”

Necip Fazıl Kısakürek, mürşidi Seyyid Abdülhakim Arvasi’yi”Tanrı Kulundan Dinlediklerim”,”0 ve Ben”,”Son Devrin Din Mazlumları” ve “Başbuğ Velilerden” adlı eserlerinde anlatır.Üstad şu beyti mürşidi hakkında yazmıştır:

“”Allah dostunu gördüm,bundan altı yıl evvel;

Bir akşamdı ki zaman, donacak kadar güzel”

Necip Fazıl, ilk tiyatro eseri olan “Tohum”u Muhsin Ertuğrul’un teşvikiyle yazar ve oyun Muhsin Ertuğrul’un yönetiminde sahneye konur.Ayrıca “Bir Adam Yaratmak”adlı piyesi yazar ve çok beğenilir.

1942 yılında Babanzadelerden Nelihan Hanımla mürşidinin huzurunda evlenir.Son devir din adamlarından Babanzade Ahmed Naim de bu ailedendir.

CHP Genel sekreteri Mahmut Şevket Esendal tarafından milletvekili adayı gösterilir.Fakat İsmet İnönü adını listeden çıkarır.17 Eylül 1943’te “Büyük Doğu” yayınlanmaya başlar ve devrin meşhur yazarları bu dergide yazarlar.Hasan Ali Yücel’in imzasıyla Maarif Bakanlığı, hocalıkla neşriyat arasında tercih yapması konusunda bir yazı gönderir.Üstad hocalığa veda eder.Büyük Doğu ise,”Allah’a itaat etmeyene itaat edilmez” hadisini yayınladığı gerekçesiyle kapatılır.

Necip Fazıl’ın mürşidim ve kurtarıcım dediği Seyyid Abdülhakim Arvasi Hazretleri ,27 Kasım 1943’te vefat eder.Vefat sırasında Ankara ve çevresinde hafif zelzele olur.

Necip Fazıl Kısakürek,mürşidinin ölümüyle ilgili hatırasını şöyle anlatır:

“1943’te ilk Büyük Doğu’ları hazırlamanın buhranı içinde, kendilerini uzun müddet görememiştim.Nihayet ilk sayı çıkınca

onu elime aldım bir arabaya atladığım gibi doğru Eyübe...Eyüb Camii'nin kenarından sağa sapıp Kağıthane'ye giden caddeye çıkar çıkmaz, birkaç adım ileride ,Gümüşsuyu tepesine tırmanan mezarlık yolu...Efendi hazretleri bu dik yoldan bağlularının kollarında yavaş yavaş çıkarlar ve bu hallerini "ihtiyarlık" diye tarif ederlerdi.

Yoldan koşarak çıktım ve dergahın her zaman yarı açık kapısından içeri daldım.

Ne o?

Dergahta kimsecikler yok.Şadırvan boş,camekanlı kısım, zaten her zaman olduğu gibi bomboş..Mescid boş ve harem tarafı kapalı.

Kimse yok mu?

Harem tarafından ve uzaklardan bir kadın sesi cevap verdi:

-Kimi istiyorsunuz?

-Efendi hazretlerini

-götürdüler!

-Kim götürdü, nereye götürdü?

-Polisler alıp götürdü!

Yıldırım hızıyla Eyübe indim ve oradaki alakalılardan öğrendim ki,Efendi hazretlerini o sabah, Örfi idare emriyle polis birinci şube memurları alıp müdüriyete götürmüşlerdir;belki de Anadolu'nun herhangi bir köşesine sürgün edecekler.

Soluğu hemen Polis Müdüriyetinde aldım.Hüviyetimi belirttim ve Efendi Hazretlerini görmek istediğimi söyledim.Akşam vakti olmasına rağmen Birinci Şebe'den dileğimi kabul ettiler;fakat Efendi Hazretleri yerine onunla beraber sürülen nedimi Şakir Üçışıkla görüşmeme müsaade ettiler.

Çocukluğundan beri Efendi Hazretlerinin yanından bir lahza ayrılmamış ve hususi hizmetlerine bakmış olan Şakir, o benim canım kadar sevdiğim insan, mahzun bir yüzle geldi. Öpüştük. Fakat böyle anların manevi baskısı yüzünden midir, nedir, hiçbir şey konuşamadık. Örfi idare emriyle İstanbul'dan çıkarılıyorlar; Efendi Hazretleri İzmir'e, Şakir'de Mersin'e sürülüyor, bütün bildiğimiz bu kadar.

Şakir'e aptal aptal:

-Bir şeye ihtiyacınız var mı?

diye sordum.

O da gayet tabii:

-Yok

diye cevap verdi.

Halbuki her şeyi bir tarafa bırakmalı, geceyi müdüriyette veya müdüriyetin kapısı önünde geçirmeli, Efendi Hazretlerine vapura kadar refakat etmeli, oradan zıplayıp Ankara'ya gitmeli, Efendi'nin İstanbul'a döndürülmesi için çırpınmalı, olmazsa İzmir'e gitmeli, yanından ayrılmamalı, son nefesine kadar beraberinde kalmalıydım. Bütün bunlar, vaktiyle yapamamış olmaktan döğündüğüm şeyler... Zaten ondan ayrı olduğum her dakika için döğünsem yeri değil mi?

Şakir'e Mersin yolunu tuttursunlar; Efendi Hazretlerini bir gece nezaret altında bulundurduktan sonra ertesi sabah vapura bindiriyorlar ve Marmara açıklarına doğru, o çok sevdiği İstanbul'dan ayırıyorlar.

İstanbul hakkında derlerdi ki:

"-İyiliğinde kötülüğünde en ileri şekli İstanbul'dadır. İyi veya kötü, kim ne olmak dilerse İstanbul'a gelsin"

Daha sonra Borazan adında haftalık dergi çıkaran Necip

Fazıl, Başbakan Menderes'i İslami yönde teşvik eden yazılar yazar. Bu arada eski davalardan hapsedilir ve af kanunu ile serbest bırakılır.

1952'de Hüseyin Üzmez tarafından vurulan Ahmet Emin Yalman'ı öldürmeyi teşvik suçundan yargılanır. Çöle İnen Nur, Sonsuzluk Kervanı ve İdeolocya Örgüsü adlı eserlerini sırayla yayınlar. 1960 yılında ihtilal olur ve Büyük Doğu kapatılır. Necip Fazıl da böylece hapsi boylar. Büyük Doğu, 1943'ten 1972'ye kadar çeşitli aralıklarla 15 sayı çıkar.

TRT'de "Bir Adam Yaratmak" adlı piyesi üç bölüm halinde dizi yapılır ve ilgi görür. Şiirlerini televizyonda okur.

25 Mayıs 1980'de, Türk Edebiyatı Vakfı tarafından "Sultan'üş Şuara" (şairler sultanı) ilan edildi. Bu ünvan birçok vesikayla birlikte Türk Edebiyatına geçti. Bu vesikanın altına eski Milli Eğitim Bakanları'ndan Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu, devrin Kültür Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Emin Bilgiç ve Türk Edebiyatı Vakfı Başkanı Ahmet Kabaklı imza attı. Ayrıca Kültür Bakanlığı, Necip Fazıl'a "Büyük Kültür Armağanı" verdi. "Üstadın" İman ve İslam Atlası" adlı ilmihaline ise Milli Kültür Vakfı Armağanı verildi.

Üstad şairdir, şairler sultanıdır. O'nun bütün eserleri iman ya arayışı ya hasretidir; ya da yücelişi ve takdir edlişidir. Daha doğrusu şairliği iman içindir. Üstad kendi ifadesiyle bunu şöyle açıklar: "Biz şiiri iman için bilmişiz ve bu mihrak bilgiyi, her bilginin geçtiğini binbir yol ağız biliyoruz."

Mehmet Niyazi Özdemir de, üstad Necip Fazıl'ı şöyle anlatır: "Omuzladığı İslam davasının her şeyiyle uğraşır. Ben bir şövalyeyim, mutfağında bulaşıkları yıkamaya memur, düşmanlarına kılıç sallamaya mahkum bir şövalye'derdi. Bir yandan 'İdeolocya Örgüsü' adlı eserleriyle fikriyatını lif lif dokur, dünya görüşünün sanatını yapar, diğer yandan imanı uğruna günlük politikada boğuşur, en acımasız

hücumlara uğrar, o da Allah'a sığınıp hasımlarına öldürücü yumruklar indirirdi."

Necip Fazıl, fikirlerini,dünya görüşünü Büyük Doğu adı ile sistemleştirmiştir.'Büyük Doğu,İslamiyetin emir subaylığı,Büyük Doğu,İslam içinde ne yeni bir mezhep, ne de yeni bir ictihat kapısı...Sadece sünnet ve Cemaat ehli tabirinin ifadelendirdiği mutlak pazarlıksız ve çerçeve içinde, olanca saffet ve asliyetiyle İslamiyet'e yol açma geçidi ve çotan beri kaybedilmiş bulunan bu saffet ve asliyeti,Yirmibirinci asrın eşiğinde eşya ve hadiselere tatbik etme işi.Galiba işlerinde en değerli ve pahalısı.

Büyük Türk Milliyetçisi ve Türk İslam Ülküsü'nün mimarı S.Ahmed Arvasi'ye göre ise Necip Fazıl,Türkiye'nin tek Nobel adayıdır.Arvasi, bu konuda şöyle der:"Büyük Doğu'yu çok severim ve ondan çok istifade ettiğimi belirtmek isterim. Ve hakikaten Necip Fazıl bizim fikir babamızdır.BD Mektebi de davaya giden yoldur.BD davanın adı değildir.Davanın adı İslamdır.O bizi davaya götüren merhalelerden biridir.Kök olarak BD Mektebinden yetişmişizdir.BD'nin de davasının ne olduğunu bilerek Büyük Doğu'cu olmak gerekir.Ve ben bu konuda Necip Fazıl'ı tavizsiz bir üstad olarak bilirim.Fikirlerinin bugünkü Türk gençliğine büyük tesiri olacağına inanıyorum.

Ben kendi adıma söyleyeyim,Büyük Doğu'nun davasının ne olduğunu bilerek Büyük Doğu'cuyum.İslam aleminin 20. yüzyılda yetiştirdiği ender dahilerden biri Necip Fazıl'dır.Hatta diyebilirim ki,Türkiye'nin tek Nobel adayı O'dur...ama hiçbir zaman alamayacak olan yine O'dur."

Arvasi'ye göre,Türk İslam Ülküsü,Büyük Doğu İdeolocyasının bir parçasından başka hiçbir şey değildir.Arvasi Hoca,bu sözüne şöyle açıklık getiriyor:"Türk-İslam Ülküsü,Büyük Dou'nun devamından başka bir şey değildir.Biz Necip Fazıl'ı kendi şairimiz,kendi edibimiz,kendi mütefekkimiz ve kendi bayraktarımız kabul ederiz.Hatta bana göre, Necip Fazıl,20. yüzyılda Resulullah'ın şairidir,edibidir.Bizim dehasına

inandığımız,sevgisini kazandığımız ve kendisini çok sevdiğimiz Necip Fazıl Bey,bizim hayatımızda ve hareketimizde etkili olacaktır.Bu etkiyi her geçen gün biraz daha farkedeceksiniz.”

Necip Fazıl şiirden siyasete sosyal sorgulamadan,ekonomik sistematiğe kadar düşüncesini yoran ve hal çareleri arayan bir mütefekkindir aynı zamanda.Başta da söyledik,'Kitaplık Çapta' bir şahsiyet o.Mesela İdeolocya Örgüsü bir toplum anayasası gibidir.Alın,uygulayın devlet rayına oturur.Bir üslup adamıdır Necip Fazıl...Peyami Safa ile Cemil Meriç'te olduğu gibi.Bir yazıyı okuyunca altında imzası olmasa da sahibini tanıyıverirsiniz hemen...İşte üslup budur.Sağlam, oturmuş,sarıcı ve sarsıcı...

“Necip Fazıl,mücadelesinin bütün cephelerinde zaferi kazanmış bir kumandan olarak göçtü.”

Kaynak:Hüdavendigar Onur,"Asrın Yesevisi S.Ahmet Arvası",Burak yayınları,Temmuz 1999,S.51-60

Necip Fazıl Dün De Anlaşılamadı Bugün De

NECİP FAZIL DÜN DE ANLAŞILAMADI BUGÜN DE

Ali Haydar HAKSAL İle Röportaj

Ali Haydar Haksal, dün Necip Fazıl'ın konferanslarını çekirdek çitleyerek dinleyenler olduğunu, bugün de çok sık anılmasına rağmen söylenenlerin sıradanlığın ötesine geçemediğini ifade ediyor.

Ömer Faruk Yücel

Necip Fazıl eserleri, düşünceleri ve siyasi kimliği ile

yirminci yüzyıl Türk fikir hayatına yön veren insanlardan biriydi. Başlattığı hareket ile kitleleri arkasından sürükleyen, eserleri ve konferansları ile pek çok gencin fikir dünyasının şekillenmesinde etkili olan bu aksiyon adamı, hayatı boyunca kovuşturma ve davalara maruz kaldı. Büyük Doğu dergisi pek çok kez yayınına zorunlu olarak ara verdi ama 0 yılmadı. Her seferinde Büyük Doğu ateşini yeniden yaktı. Kitabı “Necip Fazıl Kısakürek /Büyük Doğu Irmağı” ile Üstad’ın Büyük Doğu’daki çalışmalarını ve eserlerini ayrıntılı olarak inceleyen Ali Haydar Haksal’la Üstad’ı konuştuk.

Necip Fazıl Kısakürek’le ilk tanışmanız nasıl oldu?

Yetmişli yılların başında tanıştım Üstad’la. Türkçe öğretmenimiz vardı okulda, İbrahim Soysal, 0 beni alıp kitabevine götürmüştü. Üstad’ın Çile şiir kitabının sarı kağıda basılmış bir baskısını ve hikayelerini aldırmişti bana. Üstad’ın eserleriyle ilk tanışmam o öğretmenim sayesinde oldu. Sonra Büyük Doğu mecmualarını takip ettim, Elazığ’da Hilal Kitabevi’nden alıp okuyorduk. Bir gün Üstad Elazığ’a bir konferansa geldi, Renk Sineması’na. Konferansa gidip izledim. Tabii çarpıldığım bir konuşmaydı. Üstad’la doğrudan ilk karşılaşmam buydu. Daha sonra ben Edebiyat Fakültesi’ni bitirdim, bir gece düzenlemiştik orada, ben Üstad’ın bir şiirini okumuştum. Bir de orada bir karşılaşmamız oldu. Onun dışında yüzyüze karşılaşma imkanımız olmadı.

Kitabınızda Necip Fazıl ile ilgili incelemelerinizin yanı sıra köşe yazılarınız da var. Büyük Doğu üzerine de çok detaylı incelemeler yapmışsınız...

Aslında kitabı üç bölüm olarak düşünmek lazım. İlk bölümde Üstad’ın eserleri, sanatı ve düşüncesi üzerine yaptığım çalışmalar var. Öyküsü, şiiri, romanı tiyatro eserleri ile ilgili bir bölüm. İkinci bir bölüm Üstad’la ilgili köşe yazılarımdan oluşuyor. Üçüncü bölüm ise Büyük Doğu’yu inceliyor. Tamamıyla Büyük Doğu’yla ilgili. Bütün Büyük Doğu’ları, günlük, aylık, haftalık, on beş günlük tamamını

inceledim. Büyük Doğu'nun başına gelen olaylar, kapatılış gerekçeleri, Üstadın karakteri kişiliği, portresi, sadece sanat edebiyat alanındaki mücadelesi değil, düşünce alanındaki mücadelesi, siyasal mücadelesi, bütün bunları çok geniş olarak ortaya koydum.

Büyük Doğu ilk yayınlandığında her kesimden yazarın imzasını görüyoruz ama son dönemlerde Necip Fazıl adeta bir manifesto ile artık sadece yanındaki üç beş isim ile yola devam edeceğini, başka herkesten zarar gördüğünü ilan ediyor. Bunun sebebi Büyük Doğu'nun yayın hayatı boyunca yaşadığı sıkıntılar mıdır?

Bir kere Üstad'ı Ağaç mecmuası ile de hatırlamak lazım. 1936-37'de 17 sayı yayınlanıyor. O tam bir edebiyat dergisi, siyaset yok. O dönemin usta kalemlerinin tamamını dergi etrafında topluyor. Dönemin en iyi kalemlerinin tamamı orada ürünlerini yayınlıyorlar. Mesela Sait Faik en önemli çalışmalarını Ağaç ve Büyük Doğu'da yayınlıyor. Bir çok genç sol kalem Üstadın yanında yetişiyor. Bu dönemde Üstad'ın keskin biçimde İslam sanatı, İslam ideolojisi, İslam medeniyetine yönelimi siyasi anlamda CHP ile karşı karşıya gelmesine neden oluyor. Bu nedenle mahkemelerde pek çok sorgulamayla karşı karşıya kalıyor. O dönemlerde yanındaki pek çok kişi Üstad'ı terk ediyor. Her kapanışta bazı kişiler Üstad'ı terk ediyor ama bir taraftan da Üstad'la beraber Sezai Karakoç, Nuri Pakdil, Akif İnan, Atasoy Müftüoğlu gibi genç kalemler okuyucu sütunlarından yetişiyor. Üstad 1960'da hapisneden çıktığında "herkesi yanıma almayacağım" diyor. Genç kalemlerle birlikte olmayı tercih ediyor. Aslında insani ilişkileri çok iyidir Üstad'ın. 1940'lı 1950'li yıllarda Solun bastıramadığı dergiler var. Matbalar basmıyor. Üstadın tavassutu ile basılıyor.

Necip Fazıl'ın öykü karakterlerinin; üst sınıf olduklarını ve hayatta karşılıkları olmadığını ifade ediyorsunuz kitabınızda. Üstadın yeterince anlaşılmasının sebebi bu olabilir mi?

Üstad'ın öyküleri öykücülüğümüzde yeni bir alan açıyor. Hayatta karşılığı olan karakterleri de var Necip Fazıl'ın. Mesela bir meczup Hasene Bacı. Üstad o üstün dehasıyla sanatıyla olayları çok ustaca dönüştürüyor. Bence önemli olan bu. Kişilerin hayatta çok karşılığının olup olmaması önemli değil. Bir sanat eserinin önemli tarafı okurda karşılığını bulması. Üstadın eserleri okurda karşılığını buluyor. Üstadın öykülerinin ve romanlarının hayatta birebir karşılığının olup olmasından çok onun bizim sanat ve düşünce hayatımızdaki karşılığı önemli.

Necip Fazıl'dan çokça bahsedilmesine karşın bu bahisin sıradanlığın ötesine geçemediğini düşünüyorsunuz. Nedir bunun sebebi?

Üstad hece ölçüsü ile de yazsa şiire getirdiği ruh, imajlar ve imgeler nedeniyle yeni şiirin başlangıcıdır. Üstad 1940'dan sonra davaya ağırlık veriyor. 1930'lara kadar çok eseri yok. Şiirleri var, denemeleri var, tiyatro eserleri var. Abdülhakim Arvasi'nin kendisini yönlendirmesi, "eser ver" demesi ile bir patlama dönemi başlıyor. Üstad'ın Sakarya gibi dava adına eser vermesi çok basite indirgeniyor. Bu basite indirgeniş Üstad'ın davaya yönelişinin küçümsemesinden kaynaklanıyor. Üstad için sabık şair, mürşid lakapları, tırnak içinde küçümseyici hitaplar vardır. Doğrudur, Sakarya destanı hamaset bakımından en üst şiirlerden biridir. Ama dava şiiri olarak kimsenin küçümsemeye hakkı yoktur. Benim üzerinde durduğum konu, 1985 yılında üstadın son yazdığı şiirde bile sanatını görmenin mümkün olduğu. Üstad sadece şiir değil, deneme, öykü, tiyatro gibi dallarda da sanatını göstermiştir. 1930'lu yıllarda kendisini romana verse, bu dalda büyük bir eser ortaya çıkarabilirdi.

Daha önce de Mehmet Akif Ersoy üzerine bir çalışmanız olmuştu. Sonra Necip Fazıl geldi. Bu bir seri halinde devam edecek mi? Yeni çalışmalarınız neler?

"Akif Duruşlu Asım" kitabım yayınlandıktan sonra İnsan

Yayınları ile bu kitabı Necip Fazıl ve Sezai Karakoç'la devam ettirme kararı aldık. Sezai Karakoç da hazırlandı. Bu yıl çıkacak. Onu da Rasim Özdenören takip edecek. Nuri Pakdil, Cahit Zarifoğlu, Alaaddin Özdenören, Akif İnan, Hasan Aycın, Cemal Şakar, Ramazan Dikmen, Arif Ay... bütün bu düşünce geleneğinden gelen insanlarla ilgili çalışmalarım var ama bunlar tek tek kitap mı olur yoksa bu çalışmalar bir araya gelir bir kitap mı olur, bilmiyorum. Şu an dört öykü dosyam yayınlanmayı bekliyor yayınevlerinde. Üçüncü romanım yayınlanmak üzere, "Azelha ile İbrahim". Bir aşk öyküsü, metafizik bir roman. İki ayrı roman var üzerinde çalıştığım. Biri dedemi anlattığım Hüzün isimli bir roman. Diğerinin henüz adı konulmadı, biraz ağır ilerliyor. Bir de Alparslan senaryosu var yazdığım, onu romanlaştırmayı düşünüyorum.

ÜSTADI ÇEKİRDEK ÇİTLEYEREK DİNLEDİLER

Ali Haydar Haksal, Üstad'ın 1970'lerin başında Erzurum'da verdiği bir konferansta yaşananları şöyle anlatıyor: Lisede okurken Üstad Renk Sineması'na konferansa gelmişti. Arkadaşlarımla birlikte dinlemeye gittik. O dönemde insanların bir alışkanlığı vardı. Sinemalara giderken insanlar ceplerine çekirdeklerini koyar, hem film seyrederek hem de çekirdek yerlerdi. Sanırım üstada gelirken de öyle bir psikoloji ile gelmişlerdi. Kalabalık salonda Üstad konuşmaya başladı. Salondan "çıt çıt" çekirdek sesleri geliyor. Üstad birdenbire patladı. O davudi sesiyle "Kess" dedi. "Siz", dedi "çekirdek yiyecekseniz, ben bırakıp gideceğim." Salonda derin bir sessizlik oldu. Üstad konuşmasına devam etti. Bitirince arka taraflardan biri kalkıp Üstad'a dedi ki "ben senin konuşmalarından bir şey anlamıyorum". Üstad o zaman "Benim sizin seviyenize inmemi beklemeyin siz yükselin" demek ister gibi eliyle yukarıyı işaret etti.

ISIRILMIŞ BİR ELMA ONU ÖMÜR BOYU ETKİLEDİ

Haksal kitabında Necip Fazıl'da ölüm leitmotivini değerlendirirken kardeşi Selma'nın hüznü hikayesine

değiniyor. “Selma ısırılmış bir elma ile yanına gelir: “Ağabeycim, büyükbabamın sana verdiği bir lirayı ver de sana bu elmayı vereyim. Biraz ısırdım ama ziyanı yok.”der. Ondan elmayı aldığı, parayı verdiği için hayatı boyunca üzülecektir. Hem elmayı hem parayı kardeşine bırakabilirdi... Bir zaman sonra Selma'nın küçücük bir tabut içinde evden çıkarılışı, kendisinde iyice yer edecektir.” Haksal, “Bir Adam Yaratmak”ın baskın olan ölüm korkusu motifinden nasıl toparlanarak bir adam yaratmaya gittiğini ise şöyle anlatıyor. “Akış, bir korkudan, yaratma düşüncesine, oradan da Allah karşısında çaresiz insanın açmazına dönüşüyor. Bir Adam Yaratmak, 20. yüzyılın açmazını anlatan önemli bir eser”

Yeni Şafak

Necip Fazıl Bey Üzerine...

NECİP FAZIL BEY ÜZERİNE

İlhan BARDAKÇI

On dört sene geçmiş Necip Fazıl Bey ebediyete taşınalı. Kendisi ile değil de, azameti ile ilk gençlik senelerimizde o zamanlar alabildiğine dutluk olan şimdiki Ali Sami Yen Stadyumu'nun kuzeyinden güneyine uzanan yeşillikler içinde tanışmıştık. Daha lise talebeleri idik. Dutluğa pikniğe gider ve kızlı erkekli, kendimize göre fiyakalandığımız edebiyat sohbetleri düzenlerdik. Mehmet Akif'ten, Necip Fazıl'dan ve Nedim'den parçalar okurduk. Sonra, Kader Dolmuşunda durağımız Baba-i Ali'de noktalandı. Bu sefer madde olarak tanıştım kendisi ile. Aynı matbaalarda sabahlara kadar uzanan gecelerimiz iliklendi hayatıma.

Pespayeliğe tenezzül etmeyen ve avuç açmayan anlaşılmaz bir

adamdı. Zaten kendisi de kimsenin pek anlayamadığı bir dünyanın üzerindeki perdeyi kaldırmak isteyen Düşünen Baş'tı. Sonra bu dev adam cezaevlerinde uzun seneler yaşadı. Kalem toptan da tüfekten de güçlü idi ve Necip Fazıl Bey'in sözlüğünde bugünkü deyimi ile iktidara ve kudret sahibine yalakalık yapmak yoktu. Çalıştığım gazeteden arardı. Pasakapısı Cezaevi telefonundan. Kendisine son defa İzmit Kâğıt Fabrikası'nda genel müdürün odasından çıktığı vakit rastlamıştım. Kitap ya da dergisi için kâğıt almak istemiş olmalı idi. Duvara tutunarak zor yürüyordu. Fırladım ellerine sarıldım. O hala ufkumuzda bir Sancak. Peki; ama kendisini hiç değilse oda kapısına kadar geçirmek istemeyen genel mudur kepazesini nerede idi? Gurur koltuğunda Necip Fazıl Dev'inin kendisinden kâğıt istemesinin çamuruna batmış olacaktı. Cüceler ve Dev'ler. Ne azametli mısralarla isler bu konuyu rahmetli Kısakürek...

* * *

Rahmetli Kısakürek sadece bir şair ve yazar değildi. Toplumdaki ruh sefaletini teşhis edebilmiş ve tedavi yollarını gösteren bir hekimdi adeta. Bakınız Aman başlıklı mısralarda nasıl konuşuyor:

Beyinler zıp zıp kadar,
Mideler koskocaman.
Aziz fikir buğdayı,
Katıra mahsus saman.
Boş lâf, hep dalga dalga;
Uçsuz bucaksız umman.
Hayvanlık orkestrası:
Eşek, birinci keman.
Orman keleş, nebat kel;
Nebat adamlar orman.
Midelerde ihracat,
Günde beş milyon batman.
Millî servet matbaa;
Bilmem kaç milyar harman.

Yangın evinde satranç;
Plân, reform ve uzman.
Tam birbuçuk asırdır,
Maymunlardan eleman.
Bizdeki hale nispet
Maymun taklitten pişman.
Hangi yol Türke uygun,
Hangi parti tercüman?
Çıkamaz meydanlara;
Camide mahpus iman!
Silâh küfrün belinde,
Küfrün elinde, ferman.
Cehle sorarsan, ilim;
Zehre sorarsan, derman.
Rahmet, meçhul kelime;
Bilinmez isim, Rahmân.
Kutsal kitaptır fuhuş;
Ahlâk, okunmaz roman.
Tarih, kontra gerçeğe;
Hürriyet hakka düşman.
Millete kasdedenin
İsmi millî kahraman.

* * *

“Ve Gelir..” başlıklı şiirinde bir teşhis maverası:

Bu yurda her belâ içinden gelir;
“Hep”leri, hep, hiçbir hiçinden gelir.
Gelemez bir ithal malıdır akıl,
Kafdağından, Çinden, Maçinden gelir.

* * *

Ve bir teslimiyet feryadı:

Ölüm ölene bayram,
Bayrama sevinmek var.
Oh ne güzel, bayramda
Tahta ata binmek var...

Ve emsalsiz bir terkip:

Güzel Allah'ım, senden ne gelecekse gelsin
Sen ki, rahmetinle de, kahrınla da güzelsin...

(Zaman-Arşiv)

Necip Fazıl Adliyyede

NECİP FAZIL ADLİYEDE

Doç. Dr. Şükrü KARATEPE

Üstad Necip Fazıl'ın davaları, kişiliğini en uç seviyede öne çıkaran birer fırsattır. Necip Fazıl, zor zamanların insanıdır. Kendi kişiliğini ve potansiyelini ortaya koyması, muhatabının gücü ve imkanları ile yakından ilgilidir.

“Ey düşmanım, sen benim ifadem ve hızımsın;
Gündüz geceye muhtaç, bana da sen lazımsın”

beyitinde belirtildiği gibi Necip Fazıl, basın hayatında ve mücadelesinde mutlaka birilerini temsil eden kişi ve gruptan hedef almıştır. Davalardaki bu kişi “savcı”dır. Üstadın anlatımı çok keskindir. Aceleci olması nedeniyle hiç bir şeyi uzun uzun açıklamaya tahammülü yoktur. Bir fikri ya kabul eder, ya reddeder. Kabul ettiğini sonuna kadar savunur, reddettiği ile sonuna kadar savaşıır. Hem dostluğunda, hem de düşmanlığında abartılıdır. Sıradan insanın göremediği en küçük ayrıntıları temel problem haline getirebilir. Habbeyi kubbe yapmakta üzerine yoktur. Üstad mizacı gereği hep bir numara olmak ister. Bulunduğu topluluk içinde dikkatleri hemen kendi üzerinde toplar. Bunu başaramadığı takdirde topluluğu terkeder. Necip Fazıl'ın bir numara olma özelliğini dâvalarında da görüyoruz. Bu nedenle Üstad'ın dâvaları, yargılaması yapılan suçtan çok kendisinin öne çıktığı bir tür

gösteriye dönüşmüştür.

Mahkemeler, Necip Fazıl için dâvasını anlatacağı bir fırsattır. Kendisine yöneltilen suçlamayı reddettiği hiç bir dâvasında görülmemiştir. Örneğin “Türklüğe Hakaret Dâvasında, yaptığı işin ahlâkiliğini üzerinde durmuş ve fırsattan istifade duruşma salonunda hazır bulunanlara Abdülhamit’i anlatmıştır. “Şapka Dâvası”nda, islâmiyet’in kılık-kıyafetle ilgili ilkelerini anlatmış ve bilerek ve isteyerek başka inançlardan toplulukların kılık-kıyafetlerinin taklit edilmesinin sakıncaları üzerinde durmuştur. “Rejimi Kötüleme Dâvası”nda ise, yapılan suçlamaya karşı kendi cümleleriyle şu cevabı vermiştir:

“İslâm nizâmını propaganda ettiğimi söylüyorlar. Şüphe mi var? Biz yalnız bu işi yapmıyor, bu işi yapmak için yaşıyoruz... Biz Tanzimat’tan beri gelen bütün muhâsebesiz Avrupalılaşıma ve taklit hamlelerine karşıyız ve 15 senedir yalnız bunu yapıyoruz.”

Üstad, düşmanlarına karşı her zaman onları küçümseyen, değer vermeyen ve tepeden bakan bir tavır takınmıştır. Bu durum savcılara karşı da kendini gösterir. Şartlar zorlaştıkça keyiflenen, mücadele şartlarının çetinliğinden bilenen Üstad, şövalyelik ruhunun tatmini için savcılara karşı sürekli saldırı pozisyonunda olmuştur. Şemsettin Günaltay’a hakaret suçundan açılan bir dâvada iddia makamında oturan genç savcının Mektebi Bahriyeden ahlâki nedenlerle kovulmasından söz etmesi üzerine hakimden bile söz almadan Üstad, şunları söylemiştir:

“Ne demek ahlâki nedenlerle. Bu sözler nereye çekerseniz oraya gider. Binlerce hasmı olan benim gibi bir insanın şayet böyle bir kusuru olsaydı, aleyhimde habbeyi kubbe yapan murazılarım şimdiye kadar beni tefe koyarlardı. Böyle bir redâet-i ahlâkiyenin bana izafesi muhal üstü muhaldir. Lâkin iddia sahibi, kaytan bıyıklı, yakışıklı savcı için kolaylıkla düşünülebilir. Esasen kendi dünyası ve şuuraltı müsait

olmasaydı dâva ile alâkası olmayan böyle bir mesele icad edip ortaya atmaz idi. Üstelik bizim muarızımız olduğuna göre, yeri bizim yerimiz olmalıydı. Hakimlerin yanında oturabiliyorsa, unutmamalıdır ki -meşhur bir Fransızın dediği gibi- bu bir marangoz hatasıdır.”

Üstadın savcıya yüksek sesle yaptığı bu hakaret üzerine görgü tanıklarının ifadesine göre ne hakim ne de savcı bir karşıklık verebilmiştir. Hatta Malatya Dâvası'nda birlikte sanık oldukları Hüseyin Üzmez'in belirttiği gibi bazı hakimler Üstadın savunmalarından zevk almışlardır. Osman Yüksel' Sergengeçti, “Üstadım, hakimler savunmanın tadını çıkartıyorlar. Sen böyle güzel savunma yaptığın sürece bu hakimler bizi serbest bırakmazlar” demek zorunda kalmıştır.

Rejim Kötüleme Dâvası'nda Üstad yapmış olduğu savunmanın bir yerinde:

“Hakkımızdaki iddianame, parlayan hakkımızı, demogacya, kelime ve ıstılah oyunları yaparak karartmak için ıkına sıkına yapılmış bir mektep vazifesi mahiyetindedir” diyerek, savcıya ders vermektedir.

Üstadı en fazla üzen dâvalardan biri Ahmet Emin Yalman'ın vurulması üzerine açılan Malatya Dâvası, diğeri ise 1974'de açılan Türklüğe Hakaret Dâvası'dır. Malatya Dâvası'nda dolaylı yoldan tahrikçi olarak sanık durumuna düşürülmek istenen Üstad, savunmalarında yargılama tarihine geçecek noktalara temas etmiştir. İddialar altında ezilmemiş ve söyleyeceklerini açıkça ifade etmiştir. Savunmanın bir yerinde şunları söylemektedir:

“İddianame karşısında, mücerret insanlık ve düşmanda bile aranan liyakat ölçüsü adına utanç duyuyorum. Bu yüzden kanunun bana verdiği her türlü müdafaa hakkımı kullanmayı, iddianameye kendi cinsinden bir üslup tavsif husumetiyle mukabele etmeyi zaaf ve küçüklük saymaktayım.”

Türklüğe Hakaret Dâvası'nda ise Üstad savcıyı günlük

politikanın avukatlığını yapmakla suçlamakta ve savunmada şunları söylemektedir:

“Savcı ammenin değil de günlük politikanın avukatlığını yaparak ruhuna en uzak olduğum fiili isnad etmektedir. Böylece sadece şahsımı değil, amme vicdanını da incitmiş olan savcıya yüce mahkememiz ve Türk amme vicdanı önünde hicap terleri dökerek teessüf ederim.”

Necip Fazıl aleyhine açılan yüze yakın davanın hepsi fikir suçuyla ilgilidir. O Türk tarihi ve toplumu ile ilgili hakikatları dile getirdiği için hakikati korku ve şiddet kullanarak değiştirebileceğini zannedenler tarafından sanık sandalyesine oturtuldu. Aslında sanık sandalyesine oturan Necip Fazıl değil, onun şahsında milletin ruhuydu. Bu ruhu temsil etmek ona güç verdi, cesaret verdi, canlılık verdi. Seksenine yaklaşan ömrünün son günlerine kadar diriliğinde ve heyecanında fazla bir eksilme olmadı. Ruh adalesi sonuna dek diri kaldı.

Üstad'a göre gençlik sadece kafa kağıdı yeni olanlardan meydana gelmez. Gençlik madde ve ruh tazeliğinin uyumundan ibarettir. Madde tazeliği ruh tazeliğinden mahrum oldu mu “sıpa” gibi bir şey çıkar ortaya. Bedenin adalesi olduğu gibi ruhun da adalesi vardır. Ruh adalesi pörsüyen insan yaşı genç de olsa bir posadan ibarettir. Bu ölçülere göre Üstad seksen yaşında Gülistan'ı yazan Şeyh Sadi'yi ve seksenini aşan yaşına rağmen Kanije Müdafaası'nı gerçekleştiren Tiryaki Hasan Paşa'yı örnek birer genç olarak kabul etmektedir. Üstad aşk ve vecd sahibi, üstün ahlâk ve idrâki olan, gözü kara ve fedakâr, âdil ve merhametli, zarif ve zevk sahibi müslüman bir genç neslin özlemine çekti. Böyle bir neslin geleceğine, İslam davasına geçit ve emanetçi olacağına inanıyordu. Seksenine ulaşan yaşının son demlerine kadar çilesini çektiği hakikati bulmak ve gençliğe anlatmak için var gücüyle didindi. Fırtınalı bir deniz gibi hayatın ulaşılabilen en mahrem kıyılarını kurcaladı. Hiç bir yükün altında ezilmedi, her zaman zor olana talip oldu. Hem kendisi çile çekti, hem de

çevresindekileri rahatsız etti. Yaşlandıkça artan aşkı ve heyecanı sadece kendisini yakmakla kalmadı, çevresini de etkiledi. Oscar Wilde'ın "hayat mı, eser mi?" sorusu onda "hem hayat, hem de eser" diye cevabını buldu. Bence en güzel eserlerini de hayatını anlatarak ortaya koydu. Başta da belirttiğim gibi Necip Fazıl, hayatı ve kişiliği ile etkili olmuş bir mücadele adamıydı. Bu nedenle, onun iyi anlaşılması hayatını anlatan eserlerinin iyi anlaşılmasını gerektirir.

(Akit, 3 Haziran 1995)

(Mustafa Miyasoğlu – Necip Fazıl Armağanı – Sh. 459-463)

Necip Fazıl

NECİP FAZIL

1904 İstanbul doğumlu. Bahriye mektebi, İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü, Paris'te bohem bir Üniversite talebeliği...

Gerisi, bir ömre nasıl sığdırıldığı anlaşılacak kadar zengin bir fikir ve aksiyon kasırgası...

Gerisi, bir Fransız ansiklopedisinin ifadesiyle "üniversiteden çok hapisanede ödenmiş bir hayat"...

Gerisi, keyfiyette olduğu kadar kemiyette de Türk Edebiyatının ve tefekkürünün yüzünü ağartacak inanılmaz bir yekun... Latince "Logos spermatikos-Gebe bırakan söz" tabirinin müşahhas timsali sayılabilecek bir şiir, hikaye, piyes, polemik, tefekkür yekunu...

Bu yekunu bir hudut çizip biyografi yazarının beceremeyeceği bir iş; zira bu zekanın tezgahı güldür güldür faaliyete ve her listeyi eksik kılmaya ahdetmişçesine gece gündüz dokumakta.

İleride Büyük Doğu'nun tarihini yazacak mesur bir şair.

Necip Fazıl

NECİP FAZIL

Hekimoğlu İSMAİL

Her devirde arayış içinde olanlar vardır. Biz ne arıyorduk? Biz aramıyorduk, bir şeylerden kaçıyorduk. İçkinin, kumarın, kız arkadaşın moda olduğu bir devirde... Komünizmin ilericilik sayıldığı bir zamanda... "Ahlak" kelimesinin unutulduğu bir hengâmede... Dinsizliğin yaygın olduğu günlerde biz, sosyal hayattan kaçıyorduk. Bunun için "sosyal hayata uyumsuzdur" diye yazdılar. Hatta psikiyatride tedavimiz gerekiyordu...

"Bir hayata çattık ki, hayata kurmuş pusu"

Bu pusudan kaçmaya çalıştık.

Kaçtığımız kesindi fakat nereye gittiğimizi biz de bilmiyorduk. Belki Müslüman'dık amma, İslamiyet hakkında hiç mi hiç bilgimiz yoktu. Çünkü imanımızı yakmışlardı, bizi tabiatçı yetiştirmişlerdi.

Annem, babam Müslüman'dı, namaz kılarlardı. Okul bizi onlardan uzaklaştırdı, ne yapacağını kendileri de bilmiyordu. Hedefsiz, gayesiz bir nesil yetiştiriliyordu. Devlet ise bizi hiç ilgilendirmiyordu. Biz, çamura saplanan büyüklerimizin durumuna düşmemek için devletin çizdiği yoldan çıkmıştık, bu yüzden devletle basımız dertteydi. Karakollar, mahkemeler vesaire...

Her bakımdan bizden ileri olanlar vardı. Onlar ateş hattındaydı. Makineli tüfek ateşine ayakta yürüyordu. Necip Fazıl bunlardan biriydi.

Şahsi ve şahsiyeti ne olursa olsun, beni ilgilendirmiyordu.

Ona hürmetim vardı. Doya doya yüzüne baktığımı hiç hatırlamam. Onun şiirleri, onun nesirleri, onun konferansları...

Bir çocuk anne sütüyle nasıl beslenirse, ben de Necip Fazıl'ın kaleminden ve kelamından öylesine beslendim.

Nasıl ki çocuk, beslendiğinin, büyüdüğünün farkında olmazsa, ben de bir şeyler olduğumun farkında olamadım. Bir gün baktım ben de yazıyorum, ben de konuşuyorum.

Niçin onun şiirleri bana o kadar tesir etti? Niçin Çile'nin yarından fazlasını ezberledim. Niçin onun kitaplarını su gibi içtim? Niçin onun konferanslarını kaçırmamaya çalıştım?

Simdi sorsanız, konferanslarından aklında kalan tek cümle var mı?

Hayır!

Hanginiz anne sütü emdiğinizizi hatırlarsınız? Amma hayatınız o emmenin üzerine oturdu...

Büyük Doğu'nun kapanışı, çıkışı, beni basamak basamak yükseltti. Her kapanışta büyük bir heyecan duyuyordum, her çıkışında uçacak gibi çırpınıyordum.

Necip Fazıl'ın hapislikleri... Sanki onunla beraber hapistim. Ruhum doyuyordu.

Necip Fazıl bir saraysa, onu bir kapıdan seyrettim: Sanatını İslam'a adamıştı. Sanatı Müslümanlar içindi. Onun dallarında ilmin, fikrin, imanın en güzel meyvelerini toplamak mümkündü. Onun dünyasında baharı yaşıyordum. Onun eserlerinde, sohbetlerinde çölde vahayı, okyanusta adayı bulurdum. Bizi bu dünyadan çekip alırdı, bizi bambaşka bir âleme otururdu, ben o âlemi severdim.

Necip Fazıl'ın kaleminden çıkan bir şeyi okumamam mümkün değildi. Sigara hiç içmezdim. Fakat onun kürsüde sigara yakısı, dumanların arasından konuşması bile bana efsunkâr

gelirdi. Dedim ya şahsıyla değil, o öyle bir ağaçtı ki, gölgesinde serinler, meyvelerinden yer, orda güven bulurdum.

Allah'a şükür, şimdi eserlerinin bütünü yayınlanıyor. Her gün, her yıl yepyeni olan eserler. Hayatimin temel taşları, sarayımın kerpiçleri...

Simdi uzaklardan ona bakıyorum, devletle, devletlerle, hükümetlerle, kuvvetlerle tek başına mücadele etti. Galip geldi. İyiye, güzele doğru, her değişimde onun imzası vardır. Bir insan, nasıl kitleleri böylesine yoğurur? Hayati bu kadar nasıl değerlendirebilir? İsmi nasıl hafızalara çakar? Ve bu insan mezara nasıl sigar? Necip Fazıl, bir âlemdi, bir âlem kurdu, gitti. Simdi ben, o âlemin içinden sizlere sesleniyorum.

O da bir âlemde... Ebedi saadet, ebedi lütuf, ebedi sefeat onunla beraberdir, inşaallah.

(ZAMAN-Arşiv)

Necip Fazıl

NECİP FAZIL

Nazan BEKİROĞLU

Bir ülkü uğruna hapis yatanların, ki sistem, bireyini düşüncesinden değil eyleminden dolayı yargıladığı iddiasındadır çoğu kez, en meşhurlarından birisidir Necip Fazıl. Meşhur, güçlü ve etkileyici. İslamî duruşuyla, zamandaşı Nazım'ın (Necip Fazıl üç yaş küçüktür ondan) temsil ettiği kıymetlerin tam karşı kutbunu temsil ediyor olsa da, o da sistemin dışındadır. Ama aynı şeye zıt iki şeyin birbirine benzerliği teorik olarak doğru dursa da hayatta

aksamaktadır. Ve Nazım, “Ağa Camii”nden geçen yoldan iyice çıkarken, Necip Fazıl “Ağa Camii”nde bir vaaz vakti yola gelmektedir. Bir Nakşi Şeyhi olan Abdulhakim Arvasi ile karşılaşması, Necip Fazıl’ın miladını teşkil eder:

“Benim Efendim”

Miladın tecellisi var. Tecellinin levhi, Büyük Doğu’nun sahifeleri. Büyük Doğu otuz altı yıllık bir hikayedir. Bir nehir roman.

Yakıcı bir hayal kuvveti ve yıpratıcı bir muhayyileydi Necip Fazıl. Eğer doğru yatağı bulamasa yatağında en evvel kendisi boğulurdu. Akması için en uygun yatağı bulduğunda ise “Artık ben nasıl susabilirim” dedirten gerçeğinin bu kadar hayata geçirilmesi kaçınılmazdı. “Şahsi bir zevk ve saklı bir telkin” bâbında kaldığı sürece kimseyi ürkütmeyen şey, Büyük Doğu sahifelerinden aşikâr edilmeye başlanınca başladı Necip Fazıl’ın da mahkemeleri, mahkûmiyetleri.

Necip Fazıl’ın mahkemeleri, mahkûmiyetleri, tevkifleri, tahliyeleri, beraatleri bir ömür çizgisinin üzerinde ince fakat karmaşık desenli bir tül gibi örtülüdür. Dökümünün yapılması bir ömrün dökümü anlamına gelir. Kimi bir gün, kimi bir buçuk yıl, kimi birkaç ay; dokuz kez hapse girdi. Kimi hasta ve hamile eşiyile birlikte götürüldü, kimi Bolu dağlarında yolu kesildi, kimi bir davadan tahliye olarak çıktığı hapisane kapısında bir başka mahkûmiyet kararının infazı için camsız ve kırmızı renkli hapisane arabasına koyularak götürüldü.

Pek çok iktidara denk düşen yaşam çizgisi üzerinde Necip Fazıl bir değil her devrin mahkumudur. CHP, DP, Arada Milli Birlik Komitesi. Nihayet AP. Kendi ifadesiyle, “Her devrin mahpusu ve menhusu, mevkufu ve matufu, makhuru ve mağduru, matrudu ve merdudu, mağbuzu ve maruzu, maznunu ve mahzunu”dur o. 0 kadar ki Büyük Doğu’ların kopardığı fırtınalardan dolayı açılan davalarda talep edilen mahkûmiyetler gerçekleşse yüzlerce yıl

hapis yatması gerekecektir.

Niye ki her hükümetin mahkumu? Hiçbir hükümete uymayan hükümlerin mahzunuydu çünkü o. Güçlü ama mahzun. Mağrur ama muztarib. Belki de bu yüzden meşhur "Müddetname"de (Zindandan Mehmed'e Mektup), Ankara-Malatya günlerini anlatan Cinnet Mustatili'nde, teşhis ve tecridin, madde ve mânanın aynı yakıcı muhayyile ve bedendeki birbirini yok etmeyen birlikteliği dikkat çeker. "Müminlere karşı şefkatli, kafirlere karşı zorlu" (5,54), ayetinin sırrında bir duruştur bu. Bir yandan Mehmed'e, en yüksek bir davaya armağan edilmiş bir varlık bilincinden nefha üflemede,

Mehmed'im sevinin, başlar yüksekte!
Ölsek de sevinin, eve dönsek de!
Sanma bu tekerlek kalır tümsekte!
Yarın elbet bizim, elbet bizimdir!
Gün doğmuş, gün batmış, ebed bizimdir!

Bir yandan da, mücerred bir algı düzleminde şahlanan zihni, mengeneler arasında uyuşmaktadır.

Çaycı getir ilaç kokulu çaydan!
Dakika düşelim, senelik paydan!
(..)
Karıştır çayını zaman erisin
Köpük köpük, duman duman erisin!

İnsan denen varlığın bu iki zıt ucunu haddin çok ötesine geçirerek aynı bir bünyede birleştiren insan. Vardığı nokta her neresi ise, orada berhava etmez mi? "Bir bardak su içmeyi kanlı bir dava haline getiren" ifrat derecede hassas bir mizaç için, "bir günü yüz güne bedel", bekçilerinin içine değil sadece kapağına hakim olduğu bu yılanlı kuyu, bunalıma düşmeden nasıl taşınır? "0 kadar müthişti ki katiyen vasıflandırmaya gelmezdi.

Bu vaziyette dehşetin en küçük idraki insanı bir anda berhava edebilirdi."

Nasıl her defasında daha güçlü olunur?

“İnşirah suresine ve seccademe kapanmış ağlıyorum.”

Secde yerini görecek kadar aydınlık.

Necip Fazıl'ın sırrı.

Nazan Bekiroğlu – Cümle Kapısı / Sayfa 139, 140, 141, 142